

ΔΝΤ με απλά λόγια

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο είναι ένας διεθνής οργανισμός με 189 χώρες-μέλη ο οποίος εργάζεται για την ενίσχυση της διεθνούς νομισματικής συνεργασίας, τη διασφάλιση της οικονομικής σταθερότητας, τη διευκόλυνση του διεθνούς εμπορίου, την προώθηση υψηλών ποσοστών απασχόλησης και σταθερής οικονομικής ανάπτυξης και τη μείωση της φτώχειας σε ολόκληρο τον κόσμο.

Πιο συγκεκριμένα

Τη σημερινή εποχή πολλές κυβερνήσεις ανά τον κόσμο εμφανίζουν δημοσιονομικό έλλειμμα. Τη διαφορά αυτή την καλύπτουν συνήθως με δανεισμό από τις λεγόμενες «αγορές», από ενδιαφερόμενους ιδιώτες επενδυτές δηλαδή, όπως τράπεζες και συνταξιοδοτικά ταμεία.

Όπως όμως είναι αναμενόμενο, οι επενδυτές αυτοί είναι διατεθειμένοι να δανείσουν τα χρήματά τους σε μια κυβέρνηση μόνο αν τη θεωρούν αξιόπιστη. Αν αυτό δε συμβαίνει και η κυβέρνηση, για τον οποιοδήποτε λόγο, χάσει την αξιοπιστία της, τότε κανείς δεν είναι διατεθειμένος να της δανείσει. Με τον τρόπο αυτό η εν λόγω κυβέρνηση χάνει αυτή την πηγή δανεισμού και κινδυνεύει έτσι να στερέψει από χρήματα και τελικά να πτωχεύσει.

Επειδή όμως ένα γεγονός κρατικής πτώχευσης θεωρείται πως θα είχε αρνητικές συνέπειες τόσο για την ίδια τη χώρα, όσο πιθανότατα και για τον υπόλοιπο κόσμο, συχνά γίνεται προσπάθεια για την αποφυγή του. Αυτό επιτυγχάνεται με τη συνέχιση της δανειοδότησης της κυβέρνησης όχι όμως πλέον από τις αγορές, αλλά με εναλλακτικούς τρόπους, όπως τα απευθείας δάνεια από άλλες χώρες ή οργανισμούς. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιου οργανισμού είναι το ΔΝΤ, ενώ τα τελευταία χρόνια υπάρχει και ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας, ο οποίος όμως είναι διαθέσιμος για τις χώρες που έχουν υιοθετήσει το ευρώ.

Ιστορική Αναδρομή

Το ΔΝΤ επινοήθηκε τον Ιούλιο του 1944 σε μία διάσκεψη του ΟΗΕ στην πόλη Bretton Woods, στο New Hampshire των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Εκεί, 44 εκπρόσωποι χωρών συμφώνησαν στην ανάγκη ύπαρξης ενός πλαισίου οικονομικής συνεργασίας μεταξύ των χωρών ώστε να αποφευχθεί η επανάληψη των καταστροφικών πολιτικών, που οδήγησαν στον όλεθρο της Μεγάλης Ύφεσης της δεκαετίας του 1930. Έτσι από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και μέχρι σήμερα, το Ταμείο έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην παγκόσμια οικονομία.

Συγκεκριμένα:

1944 - 1971 Το ΔΝΤ διασφαλίζει το σύστημα σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών που ίσχυε εκείνη την περίοδο και ενθαρρύνει τα μέλη του να άρουν τα εμπόδια στο εμπόριο μεταξύ των χωρών

1972 - 1981 Το ΔΝΤ σπεύδει να βοηθήσει τις χώρες να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες των πετρελαϊκών κρίσεων του 1973-74 και 1979

1990 - 2004 Το ΔΝΤ βοηθά τις χώρες του πρώην Σοβιετικού μπλοκ να μεταβούν στην οικονομία της αγοράς

2005 - σήμερα Το ΔΝΤ συμμετέχει στην αντιμετώπιση της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής κρίσης και αριθμεί 188 χώρες μέλη

Διοικητική διάρθρωση ΔΝΤ

Ανώτατο διοικητικό όργανο του ΔΝΤ είναι το λεγόμενο «Συμβούλιο των Διοικητών» στο οποίο εκπροσωπείται κάθε κράτος μέλος με ένα Διοικητή και έναν αναπληρωματικό για πέντε συνεχή έτη. Το Συμβούλιο αυτό συνέρχεται μία φορά ετησίως στη λεγόμενη "Τακτική Σύνοδο". Κατά τη διάρκεια της συνόδου αυτής εγκρίνονται τα πεπραγμένα του Οργανισμού, εκλέγονται νέοι διευθυντές, ενώ λαμβάνονται διάφορες αποφάσεις. Πολλές από τις εξουσίες του Συμβουλίου των διοικητών έχουν σήμερα μεταβιβαστεί στο Εκτελεστικό Συμβούλιο που αποτελεί τον αμέσως υφιστάμενο όργανο του ΔΝΤ.

Ο Διοικητικός Διευθυντής του Συμβουλίου προΐσταται του Εκτελεστικού Συμβουλίου καθώς και όλου του προσωπικού του Οργανισμού που υπολογίζεται περίπου στα 4000 άτομα από 180 και πλέον χώρες.

Σημειώνεται ότι το Εκτελεστικό Συμβούλιο ασχολείται κυρίως με θέματα τρέχουσας φύσεως του Οργανισμού αφού για τα σημαντικότερα επιλαμβάνεται το Συμβούλιο των Διοικητών.

Κριτηρια Ενταξης στο ΔΝΤ

Οποιαδήποτε χώρα μπορεί να ζητήσει να γίνει μέλος του ΔΝΤ. Η αίτηση θα εξεταστεί πρώτα από το Εκτελεστικό Συμβούλιο του ΔΝΤ, το οποίο θα υποβάλει έκθεση στο Διοικητικό Συμβούλιο του ΔΝΤ με εισηγήσεις. Οι εισηγήσεις αφορούν το μερίδιο που αναλογεί στο υποψήφιο μέλος, τον τρόπο πληρωμής της συνδρομής, και άλλους όρους και προϋποθέσεις για ένταξη. Αφού το Διοικητικό Συμβούλιο εγκρίνει την έκθεση, η αιτούσα χώρα οφείλει να λάβει τα απαραίτητα νομικά μέτρα σύμφωνα με τη δική της νομοθεσία ώστε να μπορέσει να υπογράψει τη σχετική συμφωνία με το ΔΝΤ και να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της ως μέλος.

Το μερίδιο ενός μέλους του ΔΝΤ καθορίζει τη συνδρομή που πρέπει να πληρώνει, το βάρος της ψήφου του και την πρόσβαση σε χρηματοδοτήσεις από το ΔΝΤ σε περίπτωση ανάγκης. Ένα μέλος δεν μπορεί μονομερώς να αυξήσει το μερίδιό του - η οποιαδήποτε αύξηση πρέπει πρώτα να εγκριθεί από το Εκτελεστικό Συμβούλιο.

Χρηματοδότηση ΔΝΤ

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο χρηματοδοτείται κυρίως μέσω των εισφορών των κρατών μελών του. Κάθε κράτος μέλος συνεισφέρει οικονομικά με βάση το μέγεθος της οικονομίας του. Οι συνεισφορές αυτές αποτελούνται από εισφορές κεφαλαίου και πόρων.

Επιπλέον, το ΔΝΤ μπορεί να δανείζεται χρήματα από τις αγορές κεφαλαίου, δηλαδή να εκδίδει ομόλογα ή άλλα οικονομικά εργαλεία για να αποκτήσει επιπλέον χρηματοδότηση. Αυτό συμβαίνει σε περιπτώσεις όπου οι εισφορές από τα κράτη μέλη δεν επαρκούν για να καλύψουν τις ανάγκες του Ταμείου.

Επίσης, το ΔΝΤ λαμβάνει έσοδα από τα επιτόκια και τις προμήθειες που πληρώνονται για τα δάνεια που παρέχει σε χώρες που τα χρειάζονται. Αυτά τα έσοδα συμβάλλουν στη χρηματοδότηση των λειτουργιών του Ταμείου.

ΔΝΤ και Ευρωπαϊκή Ένωση

Το ΔΝΤ είναι ιδιαίτερα δραστήριο στην Ευρώπη, όπου παρέχει συμβουλές εφαρμοσμένης πολιτικής, χρηματοδότηση και τεχνική βοήθεια. Η δραστηριότητα του ΔΝΤ εντατικοποιήθηκε με την έναρξη της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης το 2008 και κλιμακώθηκε περαιτέρω από τα μέσα του 2010, ως αποτέλεσμα της κρίσης στη ζώνη του ευρώ. Το ΔΝΤ είναι σύμβουλος πολιτικής και παρέχει οικονομικές αναλύσεις μέσα στο πλαίσιο μιας διαδικασίας συνεχούς παρακολούθησης μεμονωμένων οικονομιών, η οποία ολοκληρώνεται με τακτικές διαβουλεύσεις με μεμονωμένες χώρες – μέλη.

Η αξιολόγηση της ζώνης του ευρώ εκτός από τις συζητήσεις πολιτικής με τα μεμονωμένα μέλη της ζώνης του ευρώ, το ΔΝΤ έχει ετήσιες διαβουλεύσεις με τη ζώνη του ευρώ στο σύνολό της. Παρόμοιες συζητήσεις γίνονται με άλλες νομισματικές ενώσεις. Όμως, αυτές οι συζητήσεις έχουν επισημοποιηθεί μόνο στην Ευρώπη σαν αναπόσπαστο μέρος της αξιολόγησης των επί μέρους μελών της νομισματικής ένωσης από το ΔΝΤ. Σαν μέρος των διαβουλεύσεων της ζώνης του Ευρώ, το προσωπικό του ΔΝΤ ανταλλάσσει απόψεις με τους ομολόγους του από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή που είναι αρμόδιοι για τις νομισματικές πολιτικές και τις πολιτικές συναλλαγματικής ισοτιμίας, καθώς και για κοινές πολιτικές άλλων τομέων, όπως τις ρυθμίσεις και την εποπτεία του χρηματοπιστωτικού τομέα, τις πολιτικές του εμπορίου και του ανταγωνισμού, καθώς και άλλες διαρθρωτικές πολιτικές.

Η τελική έκθεση του προσωπικού περιλαμβάνει επίσης μια αξιολόγηση της δημοσιονομικής κατάστασης της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της, ως μέρος της αξιολόγησης των μακροοικονομικών πολιτικών. Μέσα στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων, το προσωπικό παρουσιάζει τις απόψεις του ΔΝΤ σχετικά με τις οικονομικές προοπτικές και τις πολιτικές της ζώνης του ευρώ στην Ευρωζώνη, η οποία αποτελείται από τους Υπουργούς Οικονομικών της ζώνης του ευρώ.

Κριτική της συμμετοχής του ΔΝΤ

Περισσότερα από τρία χρόνια μετά την πρόσκληση που έλαβε, λόγω της μακράς εμπειρίας του στη διαχείριση κρίσεων, να συμμετάσχει στην ευρωπαϊκή περιπέτεια, είναι φανερό ότι το Ταμείο και οι Ευρωπαίοι υποφέρουν από αμοιβαία κόπωση. Η δημοσίευση της μελέτης αξιολόγησης του αρχικού προγράμματος διάσωσης της Ελλάδας από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, αλλά και η οργισμένη αντίδραση της Κομισιόν εξέθεσαν σε κοινή θέα τις υπόγειες συγκρούσεις που έχουν διαταράξει την ιστορικά άνευ προηγουμένου αυτή συνεργασία.

Με δεδομένη την ανυπαρξία θεσμών και εμπειρίας στην ΕΕ για την αντιμετώπιση οικονομικών κρίσεων, η πρόσκληση του ΔΝΤ στο ντόμινο της Ευρωζώνης έμοιαζε λογική. Ωστόσο, «κατά την περίοδο 1999-2009, το προσωπικό του ΔΝΤ ουδέποτε ανέδειξε την πιθανότητα μειζόνων κρίσεων κρατικού χρέους ή ισοζυγίου πληρωμών στη ζώνη του ευρώ, παρά τη διεξοδική γνώση κρίσεων αλλού και τους δυνητικούς παραλληλισμούς με τη ζώνη του ευρώ που θα έπρεπε να είχε προσελκύσει την προσοχή τους». Επιπλέον, οι διαφωνίες Κομισιόν και Ταμείου στην περίπτωση της Λετονίας το 2008 –την πρώτη στην ιστορία του ΔΝΤ, όπου συμμετείχε σε πρόγραμμα χωρίς να είναι ο κύριος δανειστής– αποτελούσαν ένα ανησυχητικό προηγούμενο: το Ταμείο τότε είχε αναγκαστεί να υποχωρήσει ενώπιον της άποψης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ότι η Λετονία έπρεπε να διατηρήσει το καθεστώς σταθερής συναλλαγματικής ισοτιμίας του νομίσματός της με το ευρώ. Στις διασώσεις χωρών της Ευρωζώνης, το ΔΝΤ ήταν ξανά μειοψηφικός δανειστής, που σημαίνει ότι οι αποφάσεις της ΕΕ υπερισχύουν των όποιων ενστάσεων του.

ΔΝΤ και Ελλάδα

Τα προγράμματα διάσωσης της Ελλάδας και δευτερευόντως της Ιρλανδίας και της Πορτογαλίας είναι ασυνήθιστα για μια σειρά από λόγους. Πέρα από το γεγονός ότι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο συμμετέχει σ' αυτά ως ελάχιστων δανειστής, είναι διάρκειας και μεγέθους άνευ προηγουμένου στην ιστορία του Ταμείου. Αυτός ο βαθμός στήριξης, σε χώρες που είναι συγκριτικά από τις πλουσιότερες του κόσμου, και με όρους που ορισμένα μέλη του ΔΝΤ θεωρούν πιο διαλλακτικούς από αυτούς που επιβλήθηκαν στο παρελθόν στα ίδια, έχει δημιουργήσει εσωτερικές προστριβές στο Ταμείο. Χώρες όπως η Κίνα και η Βραζιλία είναι αμφίβολο αν επιθυμούν να συμμετέχει το ΔΝΤ εξίσου ενεργά σε ενδεχόμενες μελλοντικές αναζωπυρώσεις στην Ευρωζώνη.

Κατά την έναρξη της ελληνικής κρίσης, η επίσημη γνωμοδότηση της ΕΕ ήταν να προσπαθήσουμε να λύσουμε το πρόβλημα εντός της ΕΕ ή ακόμη και εντός της ζώνης του ευρώ, αλλά χωρίς εξωτερική βοήθεια. Η ανάγκη εξωτερικής βοήθειας θεωρήθηκε ως ένδειξη της αδυναμίας των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην πραγματικότητα, ιδιαίτερα την παρέμβαση του ΔΝΤ απώθησε η ΕΚΤ.

Εν τέλει, η συμμετοχή του ΔΝΤ ήταν μια προϋπόθεση για τη Γερμανίδα καγκελάριο, ώστε να συμφωνήσει σε οικονομική βοήθεια για την Ελλάδα και ερμηνεύτηκε ως η τελευταία λύση, όταν όλες οι άλλες δυνατότητες είχαν εξαντληθεί. Το κύριο πρόβλημα, το οποίο εμπόδιζε μια «ευρωπαϊκή λύση» ήταν

ότι οι προδιαγραφές της Συνθήκης ήταν ανεπαρκείς ή δεν ακολουθούνται και ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν είχε καμία αξιοπιστία και εμπειρία στο χειρισμό σοβαρών εθνικών δημοσιονομικών προβλημάτων. Οι κοινές δράσεις διάσωσης της ΕΕ και του ΔΝΤ κατά τη διάρκεια της κρίσης χρέους στην ΟΝΕ απαιτούσαν αποφάσεις κάτω από την τεράστια πίεση από τις χρηματοπιστωτικές αγορές. Το ΔΝΤ ήταν έτοιμο να συμμετέχει στις δράσεις διάσωσης και οι ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανακοίνωσαν την έναρξη των προγραμμάτων οικονομικής προσαρμογής με τη συμμετοχή του ΔΝΤ, ξεκινώντας με το πρώτο ελληνικό πρόγραμμα το Μάιο 2010. Το Εκτελεστικό Συμβούλιο του ΔΝΤ, όμως, θα μπορούσε μόνο να ακολουθήσει και να εγκρίνει τις γενικές αποφάσεις που είχαν πάρει οι αρχηγοί των κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η κυβέρνηση των ΗΠΑ κάλεσε επίσης το ΔΝΤ να συμβάλει στην καταπολέμηση της κρίσης, κυρίως μέσω της άντλησης πρόσθετων πόρων για τις χώρες που απειλούνται, εξαιτίας του φόβου ότι η κρίση θα μπορούσε να εξαπλωθεί στις ΗΠΑ.

Τα πλεονεκτήματα της συμμετοχής του ΔΝΤ

Το ΔΝΤ είναι ένας διεθνής οργανισμός με 187 κράτη- μέλη. Έχει περισσότερα από 60 χρόνια εμπειρίας από δανεισμό χρημάτων και στην ενθάρρυνση των μεταρρυθμίσεων, παρέχοντας βοήθεια στις χώρες με προβλήματα στο ισοζύγιο πληρωμών και οικονομικές κρίσεις. Από την άποψη αυτή, το ΔΝΤ έχει τη φήμη και την εμπειρία. Η ΕΕ έχει μόνο περιορισμένη εμπειρία στη διαχείριση κρίσεων και στην παροχή οικονομικής βοήθειας. Είναι επίσης προφανές ότι το ΔΝΤ λειτουργεί ως ένα είδος εξωτερικού αποδιοπομπαίου τράγου για τις χώρες της ευρωζώνης που βρίσκονται κάτω από την πίεση των μεταρρυθμίσεων. Ιστορικά, τα ποσοστά αθέτησης των δανείων του ΔΝΤ είναι σχεδόν μηδενικά και τα δάνεια του ΔΝΤ προς χώρες με αναδυόμενες αγορές έχουν πάντα επιστραφεί. Ως διεθνής οργανισμός, το ΔΝΤ απολαμβάνει καθεστώς προτιμώμενου πιστωτή καθώς τα δάνεια που παρείχε το ΔΝΤ στην Ελλάδα, την Ιρλανδία και την Πορτογαλία θα πρέπει να επιστραφούν πρώτα σε αυτό και πριν από όλους τους άλλους πιστωτές. Το ΔΝΤ ανέλαβε πρωταγωνιστικό ρόλο στην εκπόνηση και τη διαπραγμάτευση των προγραμμάτων οικονομικής προσαρμογής λόγω της αδυναμίας των ευρωπαϊκών οργάνων να δράσουν. Τα προγράμματα που φέρουν την υπογραφή του ΔΝΤ, απαιτούν οι χώρες να υποβληθούν σε αυστηρές διαδικασίες δημοσιονομικής προσαρμογής και να βελτιώσουν τη διεθνή ανταγωνιστικότητά τους. Αντίθετα, τα Ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι πάντα κοντά στην Ευρωπαϊκή πολιτική αλλά έχουν χάσει τη φήμη και την αξιοπιστία τους σχετικά με την επίλυση προβλημάτων, όπως η κρίση του δημόσιου χρέους που οφείλεται κυρίως στην αδυναμία τους να αναγκάσουν τις χώρες μέλη της ΕΕ να μειώσουν τα ελλείμματα του προϋπολογισμού τους και να επιβάλουν στα μέλη της ΟΝΕ να συμμορφωθούν με τους κανόνες του Ευρωπαϊκού Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Σε αυτή την κατεύθυνση το πλεονέκτημα που έχει το ΔΝΤ έγκειται στο ότι μπορεί να αντισταθεί περισσότερο στην εκάστοτε πολιτική επιρροή από ό,τι οι περιφερειακοί θεσμοί και είναι συνεπώς σε θέση να επιβάλει αυστηρότερα προγράμματα. Η συμμετοχή του ΔΝΤ θα πρέπει να δώσει μια επιπλέον ώθηση για την αναγκαία διαδικασία μεταρρυθμίσεων στις χώρες υπό κρίση. Καθώς οι διαπραγματεύσεις για τα πακέτα διάσωσης είναι σκληρές και χρονοβόρες, η συμμετοχή του ΔΝΤ βοήθησε επίσης στην επίτευξη συμφωνίας πιο εύκολα και πιο γρήγορα σχετικά με τους όρους και τις προϋποθέσεις των προγραμμάτων.

Τα μειονεκτήματα της συμμετοχής του ΔΝΤ

Η τεχνική βοήθεια από το ΔΝΤ έγκειται στην αρωγή των χωρών να ενισχύσουν την ικανότητά σχεδιασμού και εφαρμογής αποτελεσματικών πολιτικών. Σε περίπτωση που οι χώρες μέλη αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη χρηματοδότηση τους, το ΔΝΤ είναι επίσης ένα ταμείο που μπορεί να αξιοποιηθεί για να διευκολύνει την ανάκαμψη. Η πολιτική του προγράμματος έχει σχεδιαστεί από τις εθνικές αρχές σε στενή συνεργασία με το ΔΝΤ. Η συνέχεια της οικονομικής στήριξης εξαρτάται από την αποτελεσματική εφαρμογή αυτού του προγράμματος.

Αν και η Ελλάδα, η Πορτογαλία και η Ιρλανδία είχαν μεγάλα ελλείμματα τρεχουσών συναλλαγών, πριν το ξέσπασμα της κρίσης, η πηγή των προβλημάτων τους δεν ήταν μόνο η ανισορροπία στο ισοζύγιο πληρωμών και η αδυναμία να χρηματοδοτηθούν. Η Ελλάδα και η Πορτογαλία είχαν βαθιά διαρθρωτικά προβλήματα σε συνδυασμό με αδύναμη διακυβέρνηση και τις μη υγιείς δημοσιονομικές ισορροπίες.

Στην Ελλάδα, την Πορτογαλία και την Ιρλανδία τα προγράμματα του ΔΝΤ είχαν ασυνήθιστα μεγέθη. Το ΔΝΤ έχει γενικά όρια για το ποσό που μπορεί να δανείσει σε μια χώρα, τα οποία μπορεί να είναι χαλαρά

σε «εξαιρετικές» περιπτώσεις. Τα 27 κράτη – μέλη της ΕΕ έχουν από κοινού δικαίωμα ψήφου στο εκτελεστικό Συμβούλιο του ΔΝΤ. Αυτό εξηγεί γιατί η συμμετοχή του ΔΝΤ έχει εγκριθεί τόσο γρήγορα. Έτσι, η συνεργασία ΕΕ - ΔΝΤ διευκολύνθηκε από την αριθμητική κυριαρχία των χωρών της ΕΕ στην εκτελεστική επιτροπή. Αν υπάρχουν επιπλέον και επαρκή κεφάλαια, μπορεί να αυξηθούν τα διαθέσιμα ποσά χρηματοδότησης από το ΔΝΤ, αλλά στο μέλλον θα υπάρχουν λιγότερα διαθέσιμα κεφάλαια για άλλες χώρες, ιδίως στην Ασία και την Αφρική, χώρες για τις οποίες η λειτουργία του ΔΝΤ είναι πιο κατάλληλη. Αν μεγαλύτερες χώρες, όπως η Ιταλία και η Ισπανία, χρειαστούν τη βοήθεια του ΔΝΤ, αυτό θα είναι εξαιρετικά επιβαρυντικό και σε κάθε περίπτωση οι πόροι που διατίθενται σήμερα για το ΔΝΤ δεν θα είναι αρκετοί.